

taseergave zeer noodig voor een goed kerkorganist. Anders kan hij geen voor- en naspielen maken in het karakter van het vers, dat gezongen zal worden, en van de godsdienstoefening, waaraan hij medewerkt. Ik zal nog eens Amsterdamsche voorbeelden nemen. — Niet licht zal ik den jubel vergeten alsof het heilal zong, dien eens Bouwmeester aan het zoo gebrekkige Haarlemmerpoortkerkorgel wist te ontlokken in een zeer geïnspireerd oogenblik, toen hij een tusschenspel maakte tusschen vers 1 en 2 van Psalm 19. Eenzelfde spel ware volmaakt ongeschikt geweest als het vers 4 en 5 had gegolden. — Een schitterende aanwijzing der beteekenis van het orgel voor het gemeenlijk gezang gaf Smit eens in de Keizersgrachtkerk bij het tusschenspel tusschen vers 2 en 3 van Psalm 1, door een voortreffelijke modulatie bij den aanvang ervan, die onmiddellijk het „gansch anders", waarmede vers 3 aanvangt, deed gevoelen. — En wat was er op een Zondagavond een wijding in de Boonslootkerk, toen op dat toch zoo mystiek klinkende orgel Goldschmeding Jr., blijkbaar onder den indruk der predikatie, bij het tusschenspel van den tusschenzang innig mediteerde over Psalm 73, zoodat de hemel als opening en de gemeente den adem inhield, om dat recht mede te leven. — Zóó is er de gewenschte harmonie tusschen prediking en orgelspel, en zóó wordt het gezang der gemeente niet alleen gesteund en geleid, maar ook ingeleid en door de muziek op hooger peil gebracht. Ik bedoel, zoodat uit de voorbeelden gebleken moge zijn, dat niet alleen in technichen, maar vooral ook in geestelijken zin.

Maar zoo veel ik het ook als een votum van afkeuring van het orgel of een bewijs, dat de organist niet luisterde, wanneer hij bij een tusschenzang, die geheel uit de proef opkomt, nog een voorspel van meer dan twee of drie noten (om tot den goeden toon te brengen) gaat maken. Dat valt buiten het karakter der liturgie. Gelukkig zingt men op onderscheidene plaatsen den tusschenzang zonder voor- en naspel, een gewoonte, die algemeen verdiende te worden.

Tusschenspelletjes tusschen de regels van eenzelfde lied zijn in 't algemeen uit den boze, omdat ze het gezang breken. Waar het vers of de melodie ze als het ware verlangt voor sterke overgangen, kunnen ze evenwel nuttig dienst doen. Zoo, als er een verschil van een octaaf is tusschen slotnoot en aanvangsnoot, of als een lofzingend deel in een gebed overgaat. Bij Psalm 116:2 en 3 zingt men de verzen aaneen; tusschen regel 1 en 2 van het 3e couplet kunnen enkele wel gekozen noten goeden dienst doen; niet een lang, en natuurlijk onbeduidend — want een goed organist doet zoo iets niet! — tusschenspel, zoodat ik wel eens moest aanhooren.

Punten en komma's spelen lijkt me verkeerd, omdat het met het karakter der melodie in strijd is. Wel zal men acht erop moeten geven, niet het minst in de keuze der accoorden, zoodat ik hoven aangaf.

Wie geen goed voorspel kan maken, doet de gemeente een dienst als hij zich beperkt tot twee of drie noten. Dat is veel en veel beter dan het schrikkelijk voortbrengen van wanklanken op een orgel zoodat belaa's maar al te veel in onze kerken geschiedt. Indien een voor of na-spel niet in of uit-leiden kan, late men het veel liever weg en beperke zich tot het strikt noodzakelijke.

Ten laatste de opmerking, dat het veel gewonen zot zijn indien de gemeente, althans soms, staande zong; er zou dan niet zoo worden gezegd, en het karakter van het gezang als deel van den eeredienst kwam dan beter uit. Maar de organisten zouden dan zich moeten beperken, opdat niet te veel van het geduld der van hun zetels verrezen kerkgangers gevraagd werd.

De M.

UIT DE SCHRIFT.

Torenbouwers.

... en een toren, welks opperste in den hemel zij. Gen. 11:4.

Ze zijn er nog — de bouwers aan den Babelstoren!

Ge vindt ze in het wereldleven. Mannen van grootsche denkbeelden, die hun eenheidsideaal nastreven te midden van de uiteengeslagen en verbrokkelde volkeren.

Prachtig zijn hun plannen. Zij zullen saambinden wat uiteengaet. Zij zullen hun trotschen toren bouwen, welks opperste rijzen zal in den hemel. Aller oog moet daarop zien. Het zal het middelpunt worden van den levenscirkel, de poolster, waar alle beweging zich om concentreert, de as waar het zich al om wentelt. Die bouwlieden hebben den hemelschen Kunstenaar en Bouwheer niet van noode.

Luide roepen zij: geen nood, wij redden 't zonder Hem!

Zij versmaden de wijsheid die van boven is. Zij zoeken niet de gerechtigheid Gods, die alleen ordening, saambinding, vrede, welvaart zou kunnen geven.

Zij achten zichzelf de nieuwe wereldscheppers. Zij zeggen: daar zij licht!

Maar het blijft: duisternis.

Deernis vervult ons als we zien op het woelen en werken dezer nietige menschen, die met den moed der wanhoop worstelen om een andere en betere wereld.

Ach, wat is hun Babelstoren klein. Kinderspeelgoed!

De groote God komt en belacht hun raad, verdeelt hun spraak, en hun naam vergaat. Vergeefs op bouwen toegelegd, zoo God Zijn hulp aan het werk ontzegt.

Ze zijn er nog — de bouwers van den Babelstoren.

Ge vindt ze ook in het kerkelijk leven.

De gemeente van Christus is voor hen niet de tempel des H. Geestes, waarin de geloovigen levende steenen zijn, gebouwd op den hoeksteen Christus.

Weleken — geen tempel, maar een toren! Niet om God te dienen en te verheerlijken.

Maar menschenwerk, opdat de aardsche bouwmeesters zich naam zouden maken.

Niet het neerdalen Gods in genade en liefde. Maar het opsterven van den mensch, in hoogmoed en trots.

Niet het opklimmen langs de ladder der genade, die uit het venster des hemels is uitgelaten.

Maar het oprispen langs eigen gemetselde torentrappen, om zóó te stijgen tot God.

En dan: niet de organische eenheid door den H. Geest Gods.

Maar de mechanische van hun voegwerk, steen bij steen.

Als gij ze hoort spreken over hun plannen om de velen een te maken, om de uiteenlopende lijnen saam te grijpen in de ééne lijn van hun rustig-rijzenden toren, om zoo te streven van de aarde tot den hemel, en van den mensch tot God, dan is het u, alsof ge in het land Sinear de ruïne van Babelstoren zag, het teken van machtelooze wanhoop.

Er zijn architecten bij en steendragers, tekenaars en tichelbranders, geleerden en eenvoudigen.

Maar hierin zijn ze een: 'tis al hun werk, 'tgaat al van beneden naar boven, 'tis al 'n gemaakte eenheid.

Ja, 'tis in alles het omgekeerde van het werk Gods, al spreken die Babelbouwers nog vrome taal en al bedienen zij zich nog van de oude formules, en al spreken zij van de streving tot God.

Ach, wat zijn ze arm met hun knutselwerk.

Hun toren is zoo hoog als 'n speldeknoop in den aardbol.

Ze zijn er nog — de bouwers van den Babelstoren.

Al noemen ze zich misschien belijders van den levenden God, discipelen van Christus, geroepen om mee te helpen aan den opbouw van den tempel Gods — en al bekoren ze misschien menigeen met hun valsche eenheidsideaal — in den grond der zaak dragen zij steenen aan voor den Babelstoren van het ongeloof en branden tichelen voor de schatsteden der haters Gods.

En laten wij nu maar ootmoedig bidden dat wij zelf er niet bij hooren.

Dat gevaar dreigt.

Als we de vastigheid van het Woord Gods loslaten en ons gebroekene bakken nithouwen, die geen water kunnen bevatten.

Als we niet bij alles bidden om de kracht en leiding des H. Geestes, opdat wij de waarheid liefhebben, de leugen haten en in waarachtige bekeering en heiliging des levens vruchten dragen. Gode tot eer.

Als we niet voorzichtiglijk wandelen in de vrees des Heeren.

Als we de wijsheid der menschen vermengen met de ware wijsheid die van boven is.

Als we 't zelfgemaakte verkiezen boven 't van God gegevene.

Als we niet door genade alleen zalig willen worden.

Als we er